

# ScienceGuide

## Vrouwen zijn veel minder vaak auteur

Nieuws | door Janneke Adema

**14 juli 2022** | Vrouwelijke wetenschappers worden systematisch veel minder vaak als auteur erkend dan mannen, blijkt uit onderzoek uit de VS. De positie op de organisatorische ladder maakt daarbij niet uit. Situaties waarin iemand onterecht auteurschap wordt geweigerd hebben een enorme carrière-impact.



*Beeld: Polina Tankilevitch*

Vrouwen zijn minder prominent aanwezig in de wetenschap dan mannen. Dat lijkt deels te komen doordat ze minder produceren; factoren als familieverplichtingen, lagere posities en onwelkome werkomgevingen dragen daaraan bij. Echter, de algemene ondervertegenwoordiging van vrouwen wordt ook veroorzaakt doordat ze minder erkenning krijgen voor het werk dat ze doen, blijkt uit een uitgebreide data-analyse. Nature publiceerde een vroege uitgave van [het onderzoek van onder andere Northeastern University en Cambridge](#).

Vrouwen die in onderzoeksgroepen werken worden veel minder vaak genoteerd als auteur dan mannen. Hoewel dat deels te wijden is aan het lagere aandeel vrouwen in hoge posities, blijkt dat vrouwen ook per positie ondervertegenwoordigd worden in erkenning. Bovendien leveren vrouwen meer werk voor de publicaties waarvan ze wél als auteur worden erkend.

## Cruciale rol

Een alom bekend voorbeeld van een vrouw die geen erkenning kreeg voor haar werk is Rosalind Franklin, schrijven de onderzoekers. In het befaamde Crick and Watson-paper, waarin Francis Crick en James Watson bekendmaakten dat DNA de vorm van een dubbele helix heeft, werd Franklin geen auteurschap toegekend. Vrienden van Franklin startten een onderzoek waaruit bleek dat haar bijdrage een cruciale rol had gespeeld. Volgens de onderzoekers is de kwestie van Franklin verre van uniek.

In het onderzoek werd gebruikgemaakt van verschillende methoden. Het eerste deel bestond uit een kwantitatieve analyse van data over bijna 10.000 onderzoeksteams met bijna 130.000 onderzoekers en medewerkers. Het tweede deel betrof een enquête onder ongeveer 2.500 respondenten die allemaal auteur waren van minstens één publicatie op de *Web of Science*. In het derde deel van het onderzoek verzamelden de onderzoekers de open antwoorden van de respondenten en voerden ze interviews uit.

## Twee keer zo hoog

Uit de analyse blijkt dat vrouwen significant minder vaak als auteur worden opgeschreven. Van alle wetenschappers en medewerkers was zeventien procent auteur van één of meerdere wetenschappelijke stukken. Van alle mannen was 21 procent erkend als auteur terwijl maar twaalf procent van vrouwen auteurschap had. Dat komt deels doordat vrouwen minder vaak hoge posities bekleden dan mannen, schrijven de onderzoekers. Echter, ook toen ze de data per positie op de organisatorische ladder bekeken bleek dat vrouwen minder kans hebben om auteur te zijn.

De onderzoekers bekeken niet alleen wie ooit auteur was maar ook hoe groot iemands kans is om als lid van een onderzoeksteam als auteur genoemd te worden in een wetenschappelijke publicatie. Iemand werd als 'potentieel auteur' gezien als diegene een jaar voor de publicatie aangenomen was; de kans om erkend te worden is dus de verhouding tussen 'potentieel auteurschap' en werkelijk auteurschap. Over het algemeen was de kans drie procent. Uitgesplitst naar 'mannen' en 'vrouwen' bleek de kans voor mannen echter twee keer zo groot te zijn.

## Meer werk

De resultaten van de enquête sluiten aan bij de kwantitatieve analyse. Vrouwen (43 procent) gaven vaker dan mannen (38 procent) aan dat ze niet als auteur werden erkend terwijl ze wel aan het onderzoek meewerkten. De meest voorkomende reden betrof onderschatting van de wetenschappelijke bijdrage van de onderzoeker, waar opnieuw veel meer vrouwen last van hadden dan mannen. De deelnemers gaven over het algemeen minder vaak aan dat discriminatie of vooringenomenheid een reden was om geen auteurschap te krijgen, al schreven vrouwen het gebrek aan erkenning hier vaker dan mannen aan toe.

“Senior onderzoekers kleineerden me met de groep erbij omdat ik om erkenning vroeg.”

### *Respondent*

De respondenten beantwoordden daarnaast vragen over de hoeveelheid werk ze leverden in een recente publicatie. Daaruit bleek dat vrouwen meer dan mannen doen voor publicaties waar ze wel auteur van zijn. Ze doen onder andere meer in de conceptfase, bij het verwerken van data, het schrijven van de conceptversie en het nakijken en redigeren. Mannen bleken wel meer bij te dragen op het gebied van software.

## Regels voor auteurschap onduidelijk

De interviews en open antwoorden geven enige duiding van de resultaten. Veel deelnemers gaven aan dat het belangrijk is om je uit te spreken en voor jezelf op te komen; als je niet streeft om erkend te worden, kan je auteurschap mislopen; vooral vrouwen. Echter, sterk aanwezig zijn kan ook negatieve gevolgen hebben. Een vrouwelijke respondent schreef: “Senior onderzoekers kleineerden me met de groep erbij omdat ik om erkenning vroeg (iedere keer wanneer ik me los probeerde te maken van het vrouwelijke deurmat-stereotype werkte het averechts...)”.

Verder blijken de regels om auteur te worden vaak onduidelijk. Deze regels zijn vaak opgesteld door senior onderzoekers – meestal mannen – en sterk beïnvloedt door persoonlijke verhoudingen en opvattingen. Dit leidt vaak tot onenigheid. “Publicaties werden gebruikt om te belonen en te straffen. Alles hing van de beslissing van het afdelingshoofd af. Het was moeilijk om je hier los van te maken, omdat ze hun positie gebruikten om je vast te houden”, schreef een respondent.

## Zelfversterkend

De deelnemers waren zich zeer bewust van de impact van wetenschappelijke erkenning – of het gebrek daaraan – op hun carrière. “Het heeft mijn carrière als onderzoeker en mijn kansen op banen, promoties en beurzen enorm beschadigd om niet op papers te staan waar ik één van de twee hoofdonderzoekers was. Ik ben een academicus, maar ik heb nog steeds alleen een onderwijzende rol”, zei een respondent. Andere respondenten waren nog steeds boos over wat er was gebeurd en noemden het een dieptepunt in hun carrière.

Het onderzoek wijst uit dat vrouwen systematisch benadeeld worden wanneer het gaat om erkenning. Dit draagt bij aan de '[lekkende pijplijn](#)' in de academische wereld. Volgens de onderzoekers versterkt het effect zich bovendien; door wat Rosalind Franklin en vele andere vrouwen overkwam en nog steeds overkomt, raken vrouwen ontmoedigd om de academische ladder te beklimmen.